

ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΣΤΟ ΦΟΥΡΝΙ ΑΡΧΑΝΩΝ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ

- Κριστιάνα Βούλο
- Α.Μ.: 11410
- Ζ' Εξάμηνο Φοίτησης
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας
- Κατεύθυνση Αρχαιολογίας
- Μάθημα: "Εισαγωγή στον Μινωικό Πολιτισμό"
- Επιβλέπων Καθηγητής: Ανδρέας Βλαχόπουλος
- Ακ. έτος: 2023-2024, χειμερινό εξάμηνο

ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

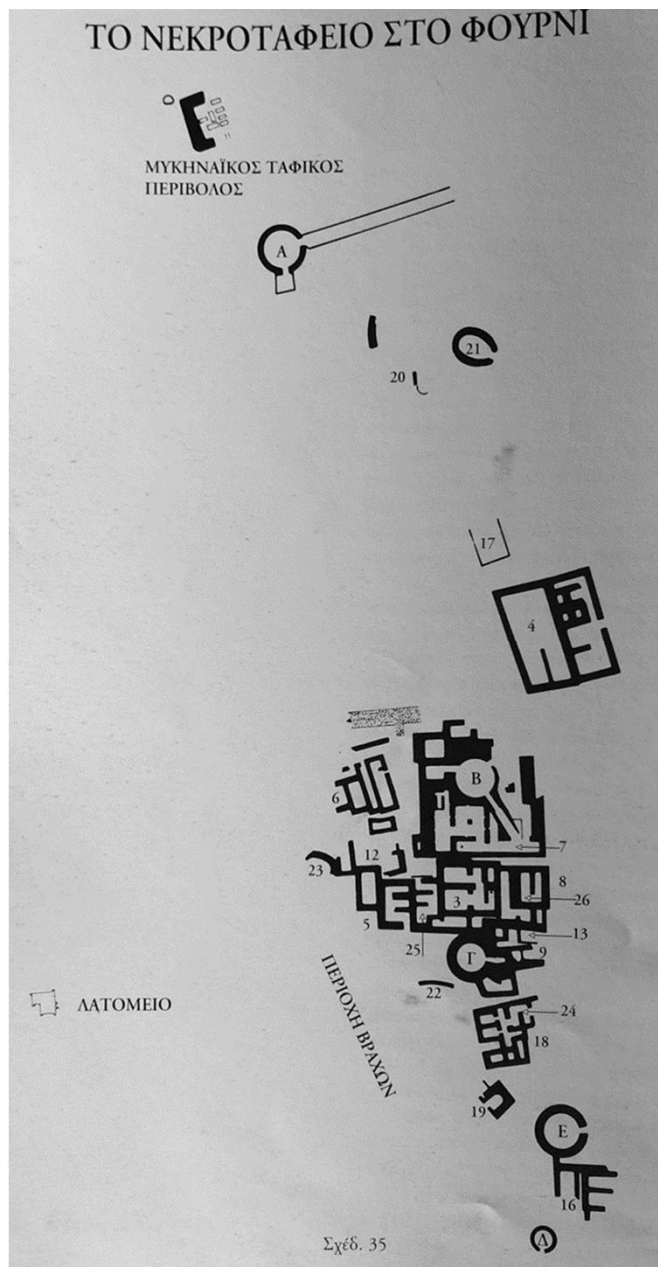
Το νεκροταφείο στο Φουρνί αποτελεί απο τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Κρήτης. Το πλήθος των ταφικών κτηρίων, των αρχιτεκτονικών τύπων αλλά και των κτερισμάτων που αποκαλύφθηκαν, το καθιστούν ως ένα από τα πιο ιδιαίτερα και σημαντικότερα νεκροταφεία του Κρητο-Μυκηναϊκού κόσμου.

Η ακμή των Αρχανών αποτυπώνεται πλήρως στο ταφικό αυτό σύνολο, ενώ ένα άλλο ιδιαίτερο γνώρισμα αυτού του νεκροταφείου είναι η συνεχή χρήση του για πάνω απο 1000 χρόνια (απο ΠΜ ΙΙΑ- ΥΜ ΙΙΙΓ), καλύπτοντας έτσι σχεδόν όλα τα χρονολογικά φάσματα του Μινωικού πολιτισμού. Το Φουρνί επίσης παρέχει πλήθος πληροφοριών για τα έθιμα ταφής της εποχής.

Με την ανασκαφή και μελέτη του νεκροταφείου έχει ασχοληθεί εκτενώς το ζεύγος Γιάννη και Έφη Σακελλαράκη ήδη απο το 1964, απο όταν και ήλθε στο φως.

- *Εικ.1: Άποψη νεκροταφείου
σήμερα*

Εικ. 2: Φουρνί. Κάτοψη του νεκροταφείου

- *ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ*

ΕΙΚ.3: Γ. & Ε. ΣΑΚΕΛΛΑΡΑΚΗ

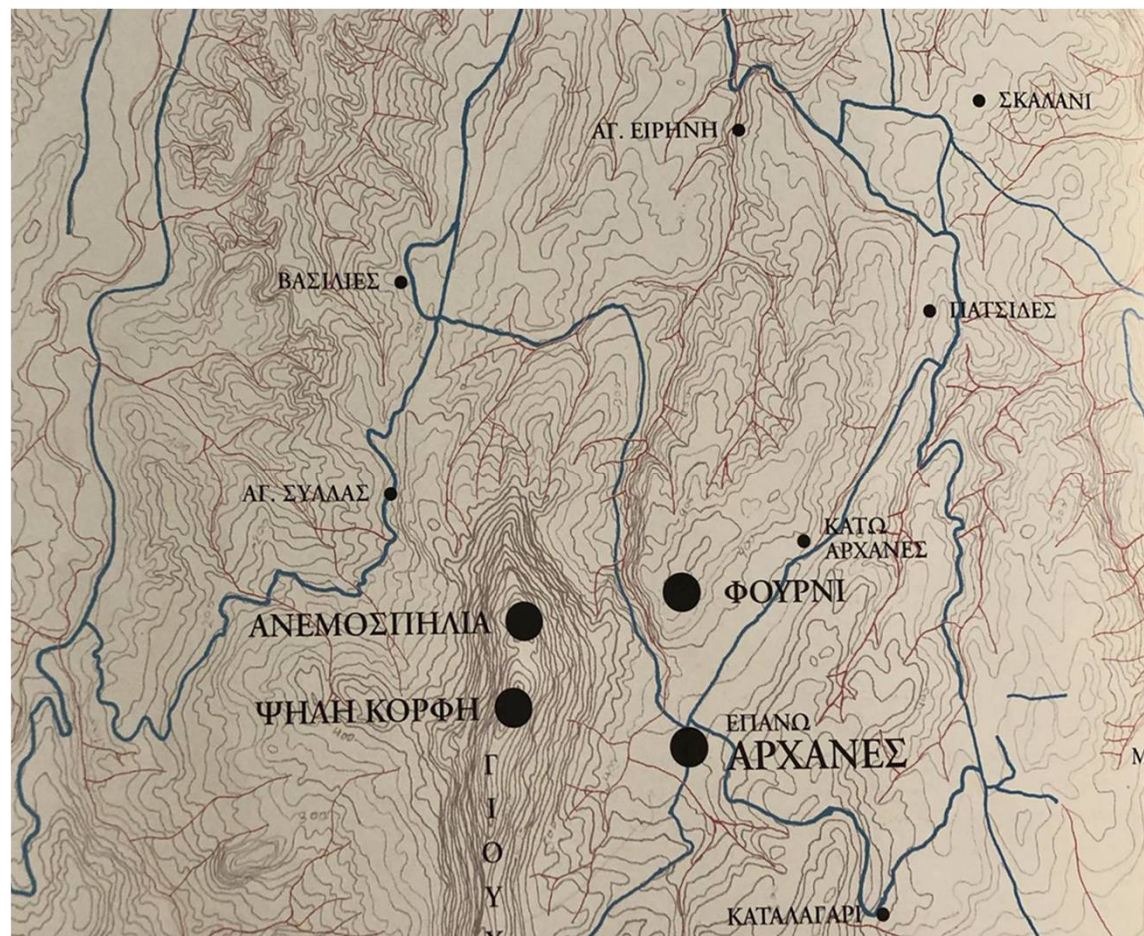
ΑΡΧΑΝΕΣ ΚΑΙ ΦΟΥΡΝΙ

ΜΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

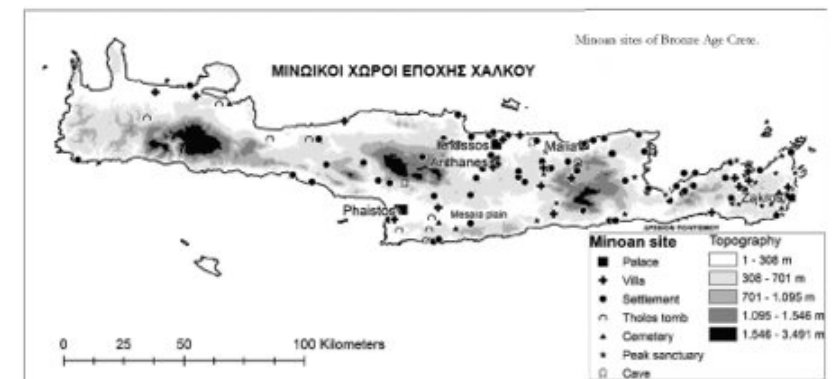
Η περιοχή των Αρχανών (ή αλλιώς Επάνω Αρχάνες) ανήκει στην επαρχία Τεμένους του Νομού Ηρακλείου και αποτελεί το νότιο όριο του. Βρίσκεται σε ένα υψόμετρο περίπου 400μ και περιβάλλεται από υψηλά και χαμηλά όρη. Δυτικά του υψώνεται η οροσειρά του Γιούχτα. Στην ευρύτερη περιοχή των Αρχανών ανήκουν επίσης τα Ανεμόσπηλια και η Τουρκογειτονιά, όπου και το μινωικό ανάκτορο. Το όνομα προέρχεται ή από την λέξη "αχαρνός" (είδος ψαριού) είτε από την λέξη "αχερωίς" (λεύκα), όροι που σχετίζονται με το νερό και την σχέση του με την Κρήτη.

Στην Βορειο- Δυτική πλευρά των Αρχανών βρίσκεται το νεκροταφείο του Φουρνί και Νοτιο-Δυτικά του Γιούχτα. Η ονομασία προέρχεται από την κατασκευή του θολωτού τάφου Α που έχει το σχήμα φούρνου.

- **ΕΙΚ. 4: ΧΑΡΤΗΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΡΧΑΝΩΝ**

ΕΙΚ. 5 & 6: ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

• **ΕΙΚ. 7 & 8: ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΙΝΩΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ**

Περίοδοι (κατά Evans)	Χρονολόγηση (κατά P. Warren - V. Hankey)	Περίοδοι (κατά Πλάτωνα)
Τελική Νεολιθική	3650/3500 π.ερ. π.Χ.	Προανακτορική (3650/3500-20ος αι. π.Χ.)
Πρωτομινωική Ι	3650/3500-3000/2900 π.Χ.	
Πρωτομινωική ΙΙ	3000/2900-2300/2150 π.Χ.	
Πρωτομινωική ΙΙΙ	2300/2150-2160/2025 π.Χ.	Παλαιοανακτορική (19ος αι. 1600 π.Χ.)
Μεσομινωική ΙΑ	2160/1979-20 αι. π.Χ.	
Μεσομινωική ΙΒ	19ος αι. π.Χ.	
Μεσομινωική ΙΙ	19ος αι. 1700/1650 π.Χ.	
Μεσομινωική ΙΙΙΑ	1700/1650-1640/1630 π.Χ.	Νεοανακτορική (1600-1390 π.Χ.)
Μεσομινωική ΙΙΙΒ	1640/1630-1600 π.Χ.	
Υστερομινωική ΙΑ	1600/1580-1480 π.Χ.	Μετανακτορική (1390-1070 π.Χ.)
Υστερομινωική ΙΒ	1480-1425 π.Χ.	
Υστερομινωική ΙΙ	1425-1390 π.Χ.	
Υστερομινωική ΙΙΙΑ1	1390-1370/1360 π.Χ.	
Υστερομινωική ΙΙΙΑ2	1370/1360-1340/1330 π.Χ.	
Υστερομινωική ΙΙΙΒ	1340/1330-1190 π.Χ.	
Υστερομινωική ΙΙΙΓ	1190-1070 π.Χ.	
Υπομινωική	1070- μετά το 1015 π.Χ.	

Προανακτορική εποχή: ΠΜΙ-ΠΜΙΙ-ΠΜΙΙΙ-ΜΜΙΑ

Παλαιοανακτορική εποχή: ΜΜΙΒ-ΜΜΙΙ-ΜΜΙΙΑ

Νεοανακτορική εποχή: ΜΜΙΙΒ-ΥΜΙΒ-ΥΜΙΙ

Μετανακτορική εποχή: ΥΜ ΙΙΙ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ:

- *Μυκηναϊκός Ταφικός Περίβολος*
- *Θολωτός Τάφος Α (κτήρια 21,20,4,17)*
- *Θολωτός Τάφος Β (κτήρια 7,6,12,5,3,8)*
- *Θολωτός Τάφος Γ (κτήρια 9,13,18,19)*
- *Θολωτός Τάφος Δ*
- *Θολωτός Τάφος Ε (κτήριο 16)*

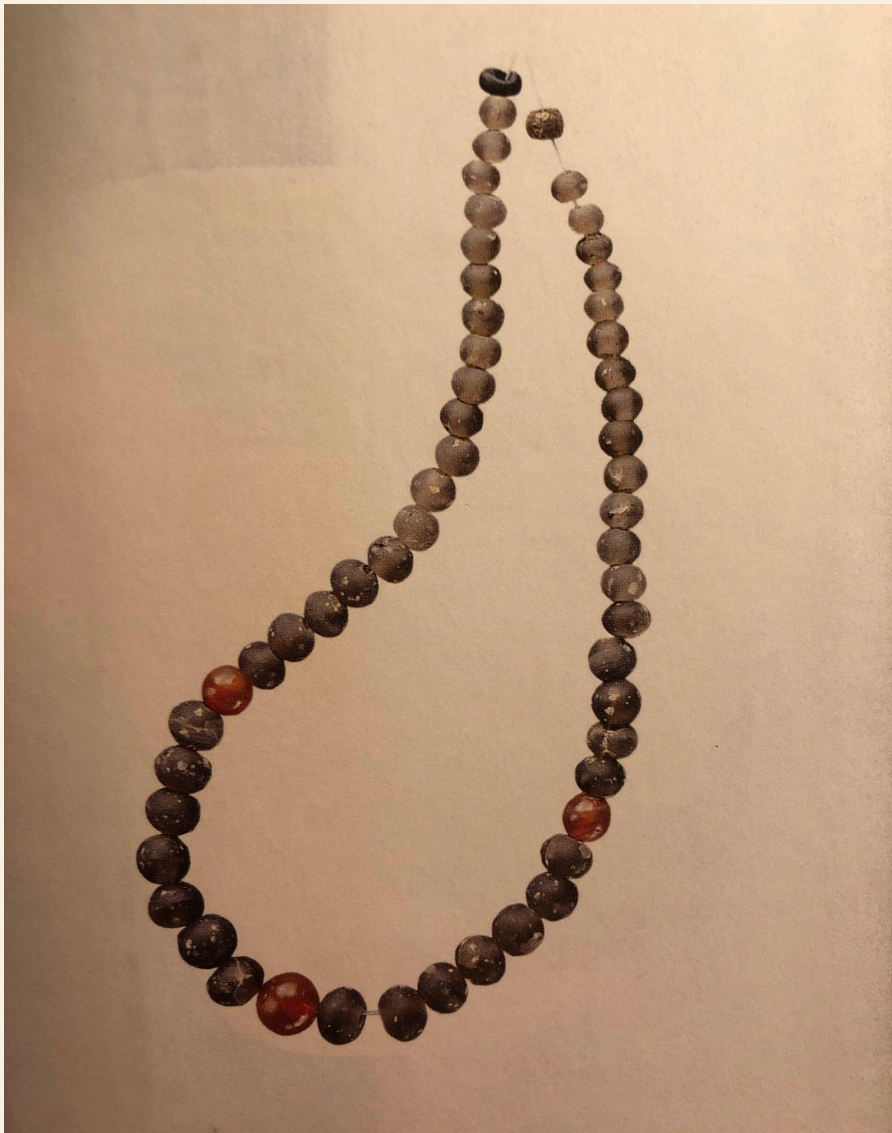
Όλα τα κτήρια έχουν ταφικό χαρακτήρα πλην των κτηρίων 4,17, 21 τα οποία είναι κοσμικά.

ΚΥΡΙΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΑΦΩΝ:

- *Θολωτός / ορθογώνιος (ήδη απο ΠΜ ΙΙ)*
- *λακκοειδής*

ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Ε

- Αποτελεί το πρώτο ταφικό κτήριο που χτίστηκε στο Φουρνί και χρονολογείται το 2400-2300 π.Χ.
- Ήταν ασύλητος και εμπεριείχε δυο ταφικά στρώματα, με το κατώτερο να περιέχει ταφές σε έδαφος και σε σαρκοφάγους, με συνολικά 117 κτερίσματα, όπως 8 σφραγίδες από στεατίτη, σχιστόλιθο κι ελεφαντοστό κι μια ελεφάντινη σφραγίδα με δύο προτομές ζώων.
- Βρέθηκαν επίσης 27 ελεφάντινα περίαπτα και ένα κυκλαδικού τύπου ειδώλιο.
- Έμεινε σε αχρηστία έως και την ΜΜ ΙΑ εποχή.
- Στο ανώτερο ταφικό στρώμα έχουμε πιο καλοδιατηρημένες ταφές, 56 συνολικά, σε σαρκοφάγους και σε πιθάρια, τα οποία είχαν τοποθετηθεί είτε στα τοιχώματα της θόλου είτε στο κέντρο του τάφου. Υπάρχουν επίσης κι δείγματα και υπολείμματα παιδικών ταφών.
- Εντυπωσιακό είναι το γεγονός πως μερικές από τις σαρκοφάγους ήταν γραπτές (διακοσμημένες) ενώ μια έφερε επάνω γραπτή Γραμμική Α γραφή.
- Ο τάφος χαρακτηρίζεται από το πλήθος σφραγίδων διάφορων σχημάτων, παραστάσεων και θεμάτων, κοσμήματα, ένα πήλινο κωδωνόσχημο ειδώλιο και θαλασσινά στρείδια.
- Στη νότια πλευρά του βρίσκεται το ταφικό κτήριο 16, το οποίο κι αυτό περιλαμβάνει κτερίσματα διαφόρων ειδών και πλήθος ταφών σε σαρκοφάγους.

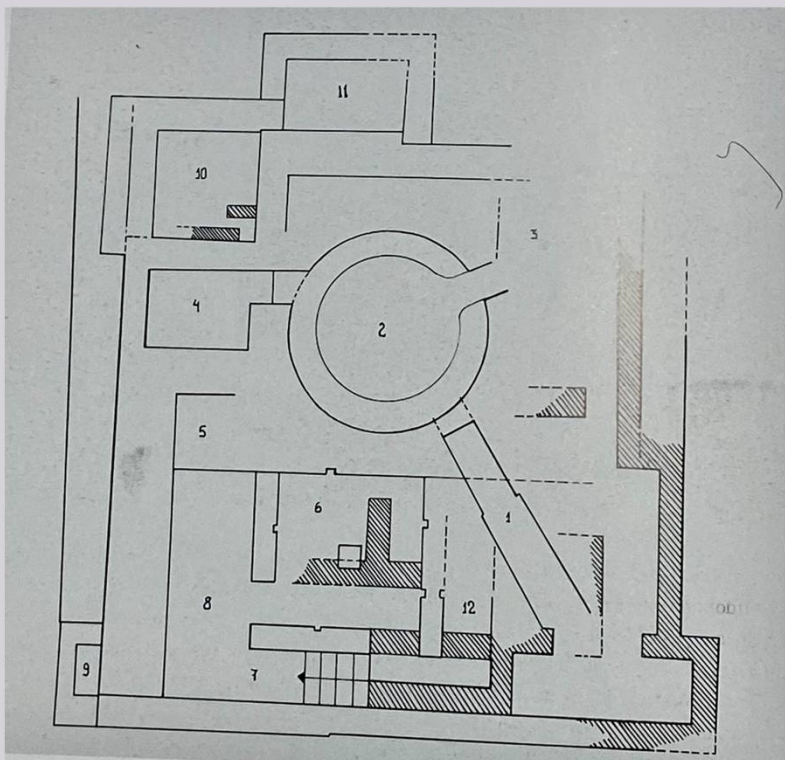
Περιδέραιο από στεατίτη

ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Β

- Υπέργειο κτηριακό συγκρότημα και το σημαντικότερο αρχιτεκτόνημα του νεκροταφείου.
- Προγενέστερο του θολωτού τάφου Α, κτισμένο κατά το τέλος της ΜΜ ΙΑ φάσης (πριν το 2000 π.Χ.)
- Στον εννιαίο χώρο του είναι χτισμένα τα κτήρια 7, 6, 12, 5, 3, 8. Το ταφικό συγκρότημα του θολωτού τάφου Β χρησιμοποιήθηκε για ταφές (βασιλικών προσώπων) και διαδικασίες λατρευτικού χαρακτήρα 600 χρόνια συνεχόμενα : (ΜΜ ΙΑ, ΜΜ ΙΙ, ΥΜ ΙΙ).
- Έγιναν αλλεπάλληλες κτηριακές προσθήκες, χωρίς όμως ποτέ να αλλάξει η αρχιτεκτονική ενότητα, δηλαδή ορθογώνιο συγκρότημα με τη θόλο στο κέντρο.
- Ανάλογα την περίοδο ίδρυσης και των αρχιτεκτονικών φάσεων, χωρίζονται και οι χώροι γύρω, οι οποίοι είναι συνολικά 11 και περιείχαν σημαντικά ευρήματα.
- Λόγου χάριν, ο χώρος 1, ο δρόμος του τάφου, ήταν γεμάτος απο οστά σκύλων και δαγκάνες απο καβούρι, ο χώρος 4, ο καλύτερα διατηρημένος χώρος, περιείχε λείψανα απο συλημένες ΥΜ ΙΙΑ ταφές βασιλικών προσώπων, όπως σφραγίδες απο αχάτη* και σάρδιο με αναθηματικές παραστάσεις. Στον χώρο 6 βρέθηκε σε μια κρύπτη μια σαρκοφάγος, η οποία όμως δεν είχε πρωτογενή ταφή μέσα αλλά λείψανα 19 συνολικά νεκρών (μεταξύ των οποίων και ένα παιδί), τα οποία είχαν πλυθεί με κρασί και είχαν κοκκινωπό χρώμα. Τα άλλα δωμάτια είχαν ταφές και διάφορα κτερίσματα, κοσμήματα κυρίως και αγγεία και χάλκινα ειδώλια.

- *ΧΑΛΚΙΝΑ ΕΙΔΩΛΙΑ, ΤΑΦΙΚΟ
ΚΤΗΡΙΟ 7, ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Β*

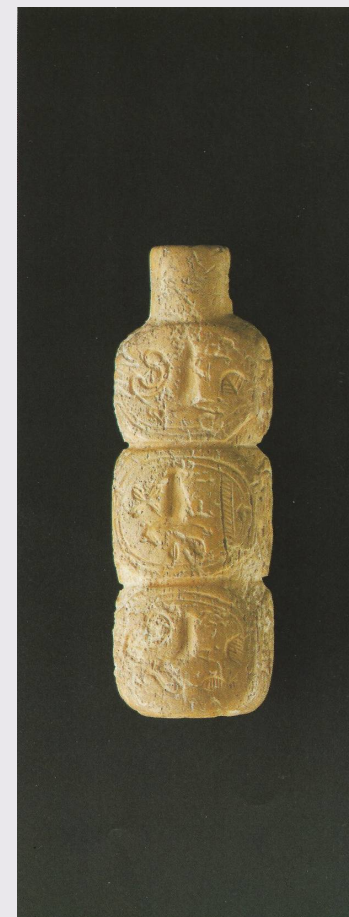
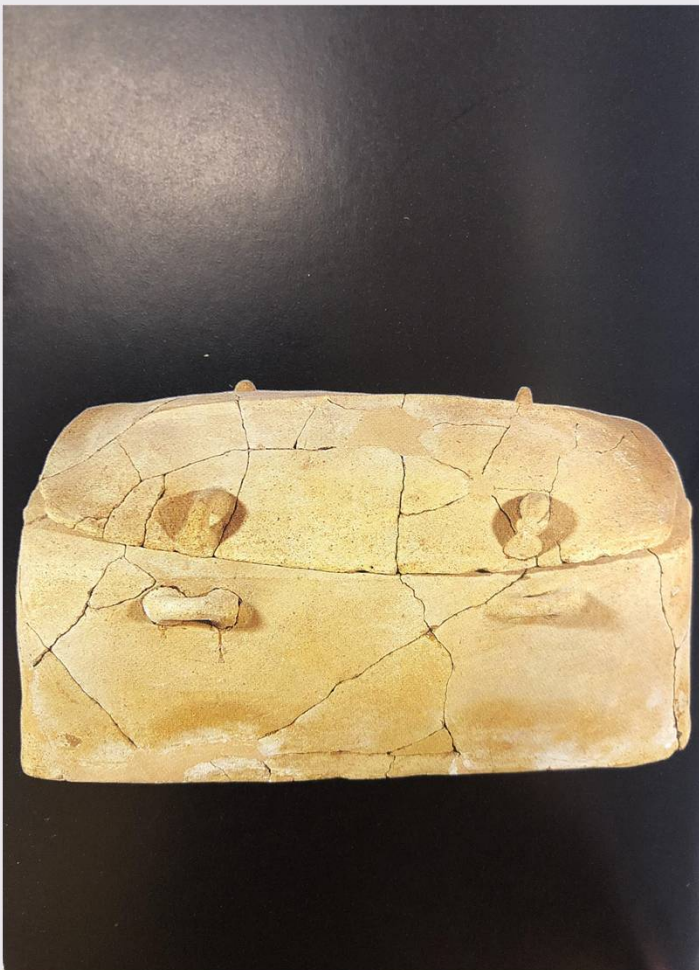

ΕΙΚ.28: ΚΑΤΟΨΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΘΟΛΩΤΟΥ ΤΑΦΟΥ Β

ΕΙΚ. 29, 30: ΣΦΡΑΓΙΔΕΣ ΜΕ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΤΗΡΙΟ 6 ΚΑΙ ΧΡΥΣΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΜΕ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΘΕΑΣ ΜΕ ΓΡΥΠΑ

**ΕΙΚ. 31: ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΣ / ΑΠΟΘΕΤΗΣ ΛΕΙΨΑΝΩΝ 19 ΝΕΚΡΩΝ ΚΤΗΡΙΟΥ 6 ΚΑΙ
ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕ 14 ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ**

ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Δ

Χρονολογείται στους ΥΜ ΙΙΑ 2 χρόνους (1350-1300 π.Χ). Κυρίως γνωστός για την ασύλητη πλούσια κτερισμένη γυναικεία ταφή, στο κύριο ταφικό στρώμα.

Η νεκρή γυναίκα ήταν τοποθετημένη σε ξύλινο φορείο, με το κεφάλι στραμμένο προς τα ΝΑ τοιχώματα του θόλου.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στο αριστερό της χέρι κρατούσε έναν χάλκινο καθρέπτη, ακριβώς μπροστά από το πρόσωπό της, πρωτότυπο για κτέρισμα.

Ήταν πλούσια διακοσμημένη και κτερισμένη. Συγκεκριμένα φορούσε στο κεφάλι της ένα χρυσό διάδημα με ορθογώνιες χάντρες, ενώ το στήθος της ήταν διακοσμημένο με τρία περιδέραια από πολύτιμα και ημι-πολύτιμα υλικά, όπως χρυσό, υαλόμαξα, σάρδιο, αιγυπτιακή φαγεντιανή καθώς και ήλεκτρο (σπάνιο υλικό για την Κρήτη).

Η κόμμωσή της φέρεται να ήταν ιδιαίτερη, καθώς βρέθηκαν δυο χρυσοί σφηκωτήρες που μάλλον συγκρατούσαν τους βόστρυχους, ενώ το ένδυμα της ήταν χρυσοποίκιλτο απαρτιζόμενο από περόνες, και κάλυπτε το ύφασμα και το κεφάλι.

Εντυπωσιάζει επίσης το γεγονός ότι στο ύφασμα είχαν επιρραφεί 67 χάντρες και είχαν το σχήμα ενός ρόδακα.

Δίπλα από το κεφάλι της εντοπίστηκε επίσης μια μεγάλη πυξίδα με πώμα η οποία περιείχε σημαντικά ευρήματα όπως χάλκινο μαχαίρι, υλικό από ελεφαντοστό και ένα περιδέραιο με διάφορων σχημάτων χάντρες, που παραπέμπει σε πριγκιπική ταφή.

Η στέγη του θολωτού τάφου Δ φέρεται να έπεσε κατά τους μυκηναϊκούς χρόνους, ενώ τρεις ταφές που βρέθηκαν αργότερα και μια χάλκινη πόρπη υποδηλώνουν πως ο τάφος χρησιμοποιήθηκε για 1400 χρόνια, μέχρι δηλαδή και το τέλος του 11ου αιώνα.

ΕΙΚ. 32: ΧΡΥΣΑ ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟ ΚΑΙ ΦΑΓΕΝΤΙΑΝΗ ΤΑΦΟΥ Δ

107

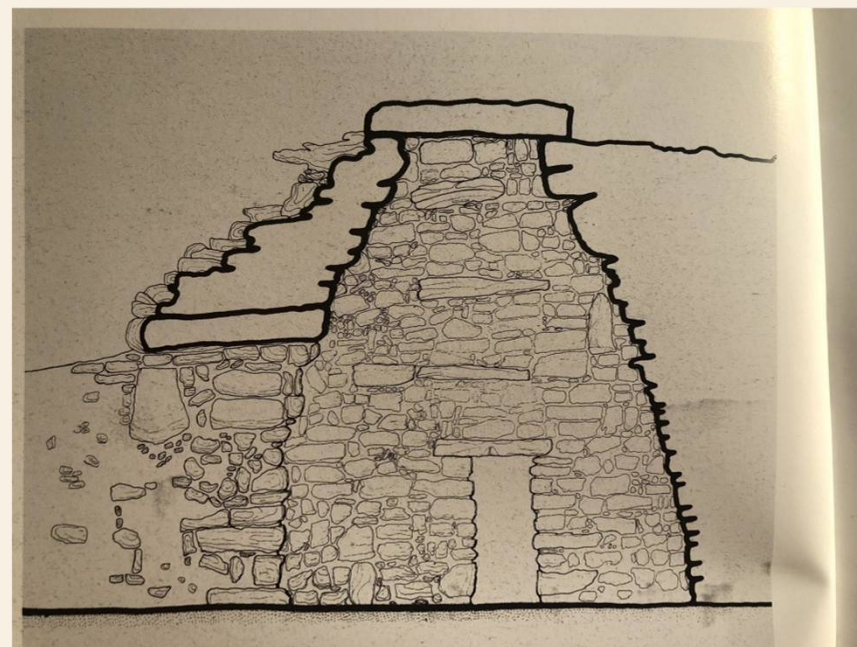
ΕΙΚ. 33: ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΤΑΦΗΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΑ ΠΗΛΙΝΗ ΠΥΞΙΔΑ

ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Α

- Αποτελεί τον πρώτο ασύλητο και παράλληλα τον πιο καλοδιατηρημένο τάφο της Κρήτης. Ανακαλύφθηκε το 1965, χρονολογείται το α' μισό του 14ο αιώνα (ΥΜ ΙΙ) και στέγασε μία βασιλική ταφή. Αρχιτεκτονικά έχει το ίδιο σχήμα με τους "θησαυρούς" (θολωτούς τάφους) των Μυκηνών και του Ορχομενού. Η ανακάλυψή του είναι το ορόσημο του εντοπισμού ολόκληρου του νεκροταφείου.
- Δομικά αποτελείται από ένα μακρύ διάδρομο (Ανατολικά- Δυτικά), τον θόλο διαμέτρου 4,3μ. και ύψος 5,04. (ο υψηλότερος στην Κρήτη) και ένα πλευρικό δωμάτιο, ενώ δίπλα βρέθηκε και ένας λάκκος.
- Στον διάδρομο δεν βρέθηκαν σημαντικά πράγματα πέρα από μερικά ρωμαϊκά σκεύη (δείγμα προσωρινής/πρόχειρη εγκατάστασης την περίοδο αυτή).
- Η σωστή διατήρηση του οφείλεται στην κάλυψη του θόλου με μια βαριά πλάκα, το «κλειδί» ή «αρμονία».
- Ο συγκεκριμένος τάφος χαρακτηρίζεται για τα σπουδαία ευρήματα που εντοπίστηκαν όπως κοσμήματα και αγγεία, διαμελισμένος σκελετός αλόγου και οστά ταύρου, πιθανότατα απο θυσίες, μια πήλινη ΥΜ σαρκοφάγο, καθώς και μια πλούσια γυναικεία ταφή.

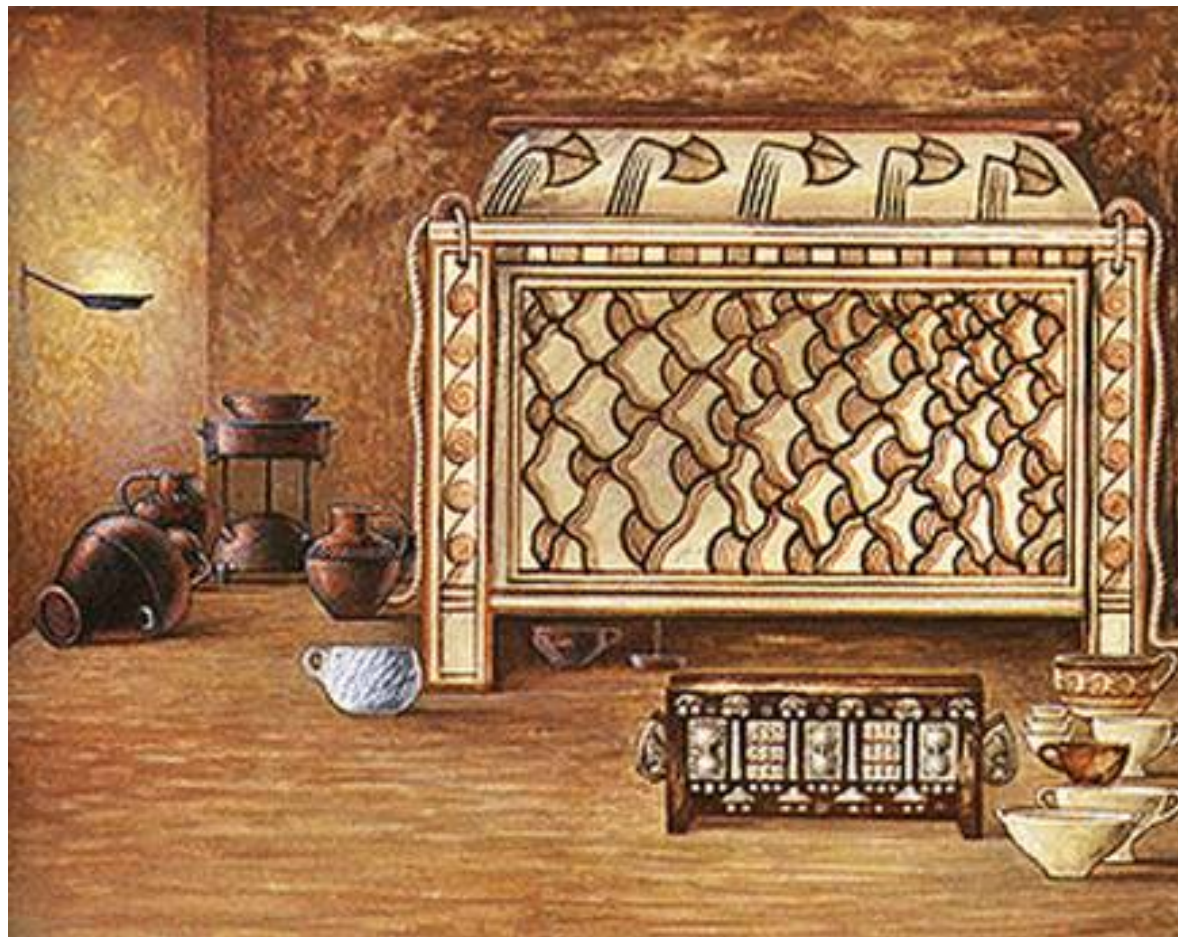

ΕΙΚ.16, 17. ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Α

ΑΣΥΛΗΤΗ ΤΑΦΗ ΠΛΕΥΡΙΚΟΥ ΔΩΜΑΤΙΟΥ ΣΤΟΝ ΘΟΛΩΤΟ ΤΑΦΟ Δ

- *Επρόκειτο για την πρώτη ασύλητη ταφή σε σαρκοφάγο (μεγάλων διαστάσεων πήλινη λάρνακα).*
- *Η σαρκοφάγος ήταν σφραγισμένη για πρακτικούς και τελετουργικούς λόγους.*
- *Ο σκελετός ήταν στραμμένος προς την Δύση και σε συνεσταλμένη στάση.*
- *Διαφωτίζει πολλές πτυχές του Κρητο-Μυκηναϊκού κόσμου, κυρίως λόγω των ευρημάτων και όχι τόσο του σκελετικού υλικού, καθώς ήταν σχεδόν ανύπαρκτος.*
- *Χρονολογείται στο α' μισό 14ου αι. και αφορά γυναικεία ταφή. Παρότι ο σκελετός δεν μαρτυρά την ηλικία, ούτε το φύλο, τα κτερίσματα αποδεικνύουν πως αφορούν γυναίκα.*
- *Υπάρχει απουσία οπλισμού, ενώ αντιθέτως βρέθηκαν πλήθος οικιακών σκεύων και πολύτιμων κοσμημάτων (όπως από σάρδιο, χρυσό).*
- *Η γυναίκα φαίνεται να κατείχε κάποιο σπουδαίο ιερατικό αξίωμα διότι βρέθηκαν επίσης υπολείματα απο οστά ζώων (ταυροθυσία) και πολλά δαχτυλίδια με λατρευτικές σκηνές (οκτώσχημες ασπίδες) ή ήταν κάποιο βασιλικό μέλος.*
- *Άλλα κτερίσματα που βρέθηκαν είναι 7 χρυσά σφραγιστικά δαχτυλίδια, 10 χάλκινα αγγεία, 1 λυχνάρι, 8 μικρά πήλινα αγγεία καθώς και ένας χάλκινος καθρέφτης με ελεφάντινη λαβή και ανάγλυφη παράσταση μιας αγελάδας που θηλάζει το μοσχάρι της.*
- *Ιδιαίτερη εντύπωση προξενεί η νεκρική ενδυμασία της, ένα χρυσοποίκιλτο ιερατικό μακρύ ένδυμα, ενισχύοντας περαιτέρω την πεποίθηση ότι ήταν σημαντικό πρόσωπο.*

ΕΙΚ. 18: ΧΡΥΣΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΑ ΔΑΧΤΥΛΙΑΙΑ ΑΠΟ
ΘΟΛΩΤΟ ΤΑΦΟ Α ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΣ ΠΛΕΥΡΙΚΟΥ ΔΩΜΑΤΙΟΥ

ΕΙΚ. 19,20,21,22: ΧΡΥΣΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΑ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙΑ ΑΠΟ ΘΩΛΩΤΟ ΤΑΦΟ Α

ΛΑΚΚΟΣ ΘΟΛΩΤΟΥ ΤΑΦΟΥ Α

- *Ορθογώνιου σχήματος, διαστάσεων 1,44 x 0,56μ και βάθος 0,32μ. Βρίσκεται στο νότιο τμήμα του θόλου, μπροστά απο το πλευρικό δωμάτιο.*
- *Εντοπίστηκαν μεγάλα τμήματα απο ΥΜ σαρκοφάγο διακοσμημένα με λατρευτικού περιεχομένου θέματα όπως των κεράτων καθιέρωσης. Ωστόσο οι ταφές και τα περιεχόμενα τους είχαν συληθεί ήδη απο τα μινωικά χρόνια.*
- *Ένα μόνο αδιατάραχτο σημείο του θόλου(μεταξύ λάκκου και τοιχώματος) εμπεριείχε σημαντικά ευρήματα: τον κατατεμαχισμένο σκελετό ενός αλόγου που είχε διαμεληστεί κατά "μεληδόν"* με ένα οξύ αντικείμενο.*
- *Το άλογο ήταν ηλικίας 6 έτων και τα κομμάτια του συλλέχτηκαν προσεχτικά προς θυσία του προσώπου που είχε ταφεί στο πλευρικό δωμάτιο.*
- *Στο ίδιο σημείο βρεθηκαν και ίχνη ταυροθυσίας, συγκεκριμένα το κρανίο ενός ταύρου με το σαγόνι του προσνατολισμένο προς το πλευρικό δωμάτιο. Ο ταύρος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον κρητο-μινωικό κόσμο.*

ΕΙΚ. 23,24:ΟΙΚΙΑΚΑ ΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΟ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟ
ΚΑΙ ΣΑΡΑΙΟ, (ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Α, ΠΛΕΥΡΙΚΟ ΛΩΜΑΤΙΟ)

ΕΙΚ.27: ΣΧΕΔΙΑΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΑΥΡΟΘΥΣΙΑΣ
ΣΤΟΝ ΘΟΛΩΤΟ ΤΑΦΟ Α

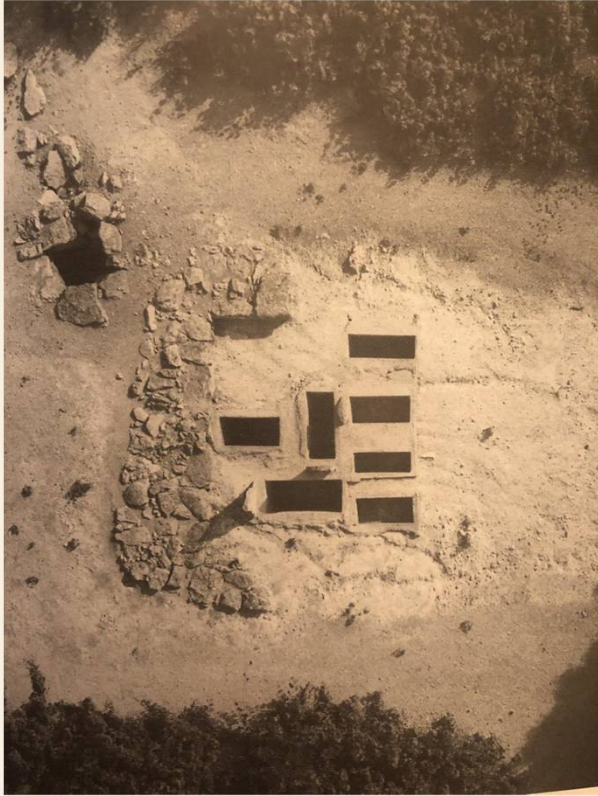
ΕΙΚ. 25,26: ΧΑΛΚΙΝΑ ΑΓΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΦΑΓΟΣ (ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Α, ΠΛΕΥΡΙΚΟ ΔΩΜΑΤΙΟ)

ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΤΑΦΙΚΟΣ ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ

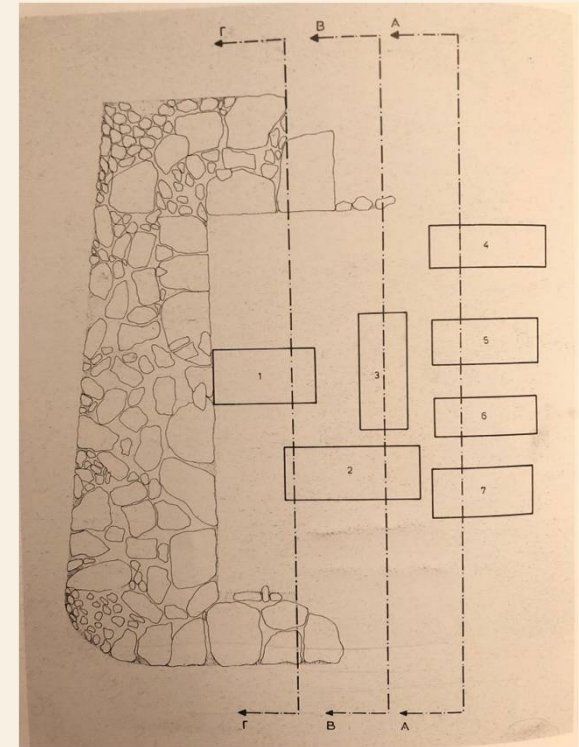
- Αποτελεί τον μοναδικό ταφικό περίβολο της Κρήτης (Μυκηναϊκής επιρροής) με συνολικά 7 ταφές (λάκκους) ήδη απο την ΥΜ ΙΙΑ (1400 π.Χ.) καθώς και τον λεγόμενο "βόθρο" και όλα έχουν ακανόνιστη σειρά μεταξύ τους.
- Ορθογώνιου σχήματος και βρίσκεται Βόρεια του Νεκροταφείου και η είσοδος του ήταν μάλλον Ανατολικά.
- Υποθέσεις για ύπαρξη τοίχου γύρω απο τον περίβολο.
- Κάθε λάκκος εμπεριείχε απο μια σαρκοφάγο, οι οποίες ήταν ιδιαίτερα στολισμένες και είχαν γραπτή διακόσμηση. Παρά ταύτα δεν σώθηκαν σε καλή κατάσταση (σπασμένες ή άδειες) όποτε και τα περιεχόμενά τους είναι ελάχιστα και σποραδικά (κοσμήματα απο σάρδιο*, χάντρες απο χρυσό, υαλόμαζα και φαγεντιανή καθώς και μια ελεφάντινη πυξίδα).
- Τα κτερίσματα ωστόσο που βρέθηκαν εκτός σαρκοφάγων ήταν πλουσιότατα. Ο κάθε λάκκος είχε και απο μια κατηγορία υλικων κτερισμάτων, όπως αγγεία, κοσμήματα, σφραγίδες. Η σπουδαιότητα των ταφών υποδηλώνεται επίσης και απο την ανίδρυση 3 επιτύμβιων στηλών, εντελώς πρωτότυπο για τα δεδομένα της Κρήτης.
- Η διαφορά του περιβόλου με έναν αντίστοιχο Μυκηναϊκό έγκειται στο ακανόνιστο σχήμα του.
- Ήταν ένας χώρος άσκησης ταφικής λατρείας, όπως δείχνει άλλωστε και η ανεύρεση ενός βόθρου.
- Οι ταφές, τα κτερίσματα αλλά και η μίμηση ενός Μυκηναϊκού περιβόλου, μαρτυρούν πως οι νεκροί που τάφηκαν έχαιραν λατρείας και σεβασμού και αποτελούσαν μέλη της υψηλής Αχαϊκής (Μυκηναϊκής) αριστοκρατίας.

Σάρδιο*: ημι-πολύτιμος λίθος καρνεόλης

ΕΙΚ. 9: ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΕΡΙΒΟΛΟΥ

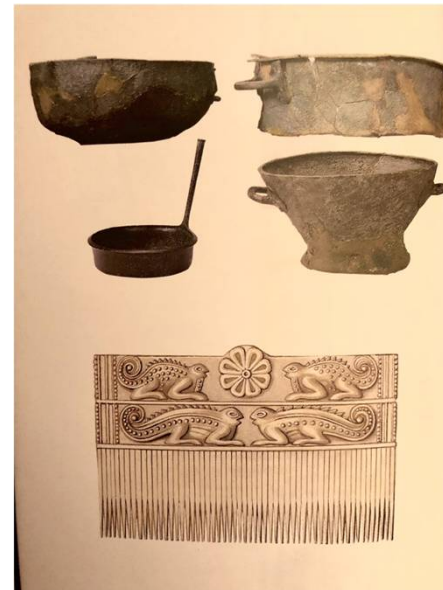
ΕΙΚ. 10: ΛΑΚΚΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΟΛΟΥ

ΕΙΚ. 11: ΚΑΤΟΨΗ ΘΕΣΗΣ ΕΠΙΤΥΜΒΙΩΝ ΣΤΗΛΩΝ

**ΕΙΚ. 13: ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΑΠΟ ΣΑΡΔΟΝΥΧΑ
ΜΕ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΖΩΩΝ**

**ΕΙΚ. 14&15: (ΠΑΝΩ): ΧΑΛΚΙΝΑ ΑΓΓΕΙΑ ΑΠΟ ΛΑΚΚΟ 4
(ΚΑΤΩ): ΠΙΣΤΗ ΣΧΕΔΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΜΙΑΣ
ΕΛΕΦΑΝΤΙΝΗΣ ΧΤΕΝΑΣ**

"ΒΟΘΡΟΣ"

- Βόρειο-Δυτικά του περιβόλου, βάθος 2,70μ., κυκλικού σχήματος.
- Τα τοιχώματα του ήταν επενδεδυμένα με μεγάλες πέτρες και το δάπεδό του με πλάκες.
- Στο εσωτερικό του βρέθηκαν όστρακα από σπονδικά αγγεία, όπως για παράδειγμα μεγάλο μονωτό κύπελλο με πρόχυση, καθώς και τμήματα μικρών αγγείων, κύπελλα κυρίως. Κανένα άλλου είδους εύρημα δεν βρέθηκε όπως επίσης κανένα κατάλοιπο οστών.
- Ο βόθρος είχε αποκλειστική χρήση να δέχεται τις υγρές προσφορές και μόνο, και χοές, υποδήλωνοντας έτσι και την λειτουργία του, δηλαδή την ταφική λατρεία προς τιμήν των νεκρών.

ΕΙΚ. 12

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΚΥΚΛΑΔΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

- *Η πιο πλούσια ποικιλία κυκλαδίτικων ειδωλίων στην Κρήτη βρέθηκε στον θολωτό τάφο Γ (ΠΜ ΙΙΙ, 2250-2100 π.Χ.), ο οποίος είχε συνολικά 45 ταφές και πλουσιότατα γενικά κτερίσματα, όπως και στον θολωτό τάφο Ε.*
- *Βρέθηκαν 15 ειδώλια κυκλαδίτικης επιρροής (ακέραια και κομματιασμένα), κατασκευασμένα από κυκλαδίτη τεχνίτη.*
- *Ήταν κατασκευασμένα τα περισσότερα από μάρμαρο, ενώ κάποια άλλα από πυριτόλιθο, σχιστόλιθο και ελεφαντοστό.*
- *Το σπουδαιότερο ειδώλιο είναι αυτό μιας όρθιας γυναικείας μορφής με εγχάραξη στο ηβικό τρίγωνο.*
- *Προορίζονταν για ταφικές τελετουργίες.*
- *Η παρουσία τους υποδηλώνει την έντονη σχέση και επιρροή μεταξύ Κρήτης και Κυκλάδων σε όλα τα επίπεδα.*

*ΕΙΚ. 34: Κεφάλι
μαρμάρινου ειδωλίου
κυκλαδικού τύπου*

*ΕΙΚ. 35: Μαρμάρινο
ειδώλιο κυκλαδικού
τύπου*

ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΑΠΟ ΤΑΦΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ 19, ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Γ

ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΑΠΟ ΤΑΦΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ 6, ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ Β

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

- Οι ανασκαφές στο Φουρνί έφεραν στο φως ευρήματα, τα οποία, μαζί με τα ταφικά κτίσματα, αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών για την κοσμική ζωή των Μινωιτών και πιο συγκεκριμένα για το πώς αντιλαμβάνονταν και αντιμετώπιζαν την ζωή ακόμα και μετά τον θάνατο. Η διαρκής χρήση του για πάνω απο 1.000 χρόνια, "μαρτυρεί" επίσης την σημασία και τον ρόλο που διαδραμάτιζε η θρησκεία στην μεταθανάτια ζωή, ενώ τα ταφικά ευρήματα υποδεικνύουν τις ταφικές διαδικασίες και τα έθιμα, όπως οι ταφές σε σαρκοφάγο.
- Το νεκροταφείο επίσης παρέχει λεπτομέρειες και για τις εμπορικές διασυνδέσεις και επιρροές που δέχτηκε η Κρήτη κατά τη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων, από τις Κυκλάδες, τις Μυκήνες και την Αίγυπτο και αυτό διαφαίνεται στα ταφικά έθιμα, στην κοσμηματοτεχνία και στις θρησκευτικές αντιλήψεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γ.& Ε. Σακελλαράκη, *Αρχάνες*, Αθήνα, 1991
- Γ. & Ε. Σακελλαράκη, *Αρχάνες, Μια Νέα Ματιά στην Μινωική Κρήτη*, Τόμος Ι, Αθήνα, 1997